

Vapo Oy

Konttisuon täydentävä kasvillisuus selvitys
Pudasjärvi

Vapo Oy, Konttisuon täydentävä kasvillisuus selvitys**Sisältö**

1	TEHTÄVÄN KUVAUS	1
2	TULOKSET	2
2.1	Yleiskuvaus	2
2.2	Suotyypit	2
2.3	Uhanalaiset ja huomiotavat kasvilajit	2
2.4	Luonnonsuojelulain, vesilain ja metsälain mukaiset luontotyytit	3
2.5	Uhanalaiset luontotyytit	3
3	JOHTOPÄÄTÖKSET	4
4	KIRJALLISUUS	5

Liitteet

Liite 1	Konttisuon selvitysalueen kasvillisuuskuviointi, huomiotavien kasvilajien esiintymät alueella ja valokuvien ottopaikat
Liite 2	Valokuvia

Pöyry Finland Oy

Tiina Sauvola (FM, biologia)
Ella Kilpeläinen (FM, biologia)

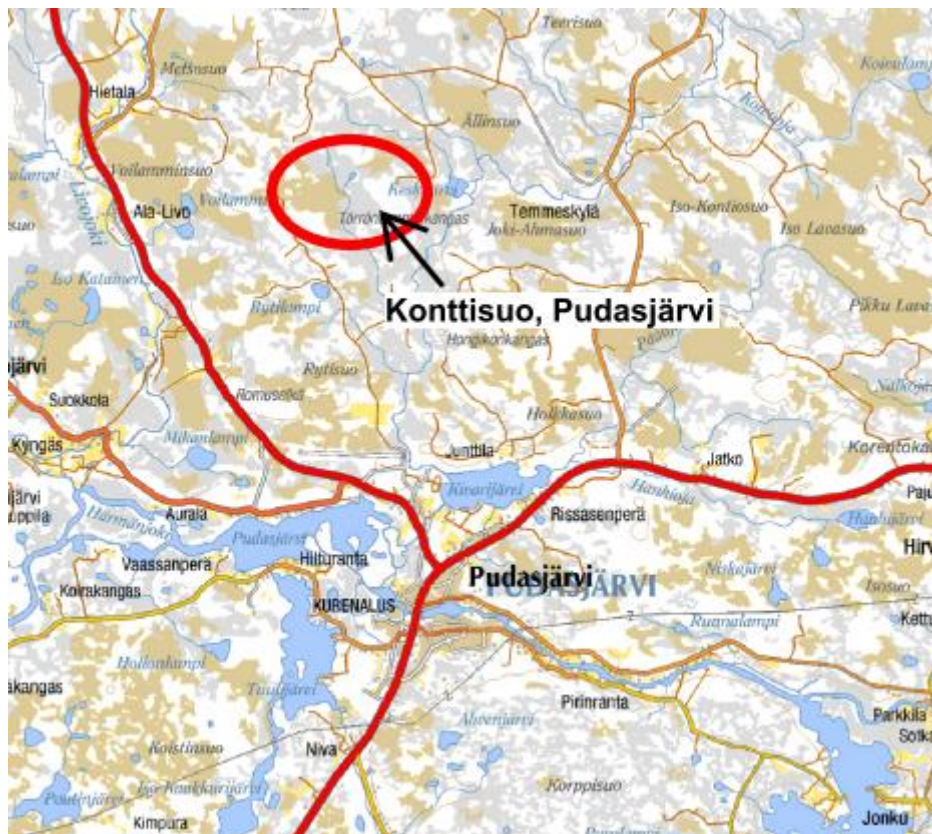
maastotyöt, raportointi
raportointi

Yhteystiedot
PL 20, Tutkijantie 2 A
90571 Oulu
puh. 010 33 280
sähköposti etunimi.sukunimi@poyry.com

1 TEHTÄVÄN KUVAUS

Pudasjärven kaupungissa sijaitsevalle Konttisuoille suunnitellaan turvetuotantoaluetta (yhteensä noin 240 ha). Alueelle on tehty kasvillisuusselvitys vuonna 2003 (PSV-Maa ja Vesi) ja ympäristövaikutusten arviointiohjelma vuonna 2009 (FCG Planeko Oy). Hankkeesta on käynnissä YVA-menettely.

Hankkeen YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus on todennut, että "kasvillisuusselvityksen maastotöiden myöhäinen toteutusajankohta loppukesällä heikentää selvityksen luotettavuutta. Yhteysviranomainen esittää selvityksen täydentämistä lajien tunnistamisen kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana suoritettavin riittävin maastoinventoinnein..” Vuoden 2003 kasvillisuusselvityksen maastokäynti oli tehty elokuun puolessa välissä (12.8.2003). Konttisuo kasvillisuusselvityksen täydennysten maastokäynnit suoritettiin 22.7. ja 13.8.2010. Aikaisemmalla maastokäynnillä tarkistettiin alueellisesti uhanalaisen rimpivihvilän esiintymät. Lisäksi havainnoitiin muita huomioitavia kasvilajeja. Samalla tarkastettiin suolle aikaisemmin tehdyn kasvillisuusselvityksen suon eteläosan kasvillisuuskartta ja selvitettiin alueen uhanalaiset luontotyypit. Selvitysalueen koillisosan kasvillisuuskuviointi käytiin tarkastamassa myöhemmällä maastokäynnillä. Selvitysalueelta otettiin valokuvia. Konttisuo sijainti on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Konttisuo sijainti.

Tässä kasvillisuusselvityksessä on täydennetty aiempaa vuonna 2003 tehtyä kasvillisuusselvitystä.

Liitteen 1 kartalla on esitetty Konttisuo selvitysalueen kasvillisuuskuviointi ja huomioitavien kasvilajien esiintymät alueella. Liitteessä 2 on valokuvia maastokäynniltä. Valokuvien ottopaikat on esitetty liitteessä 1.

2 TULOKSET

2.1 Yleiskuvaus

Konttisuon tutkimusalue jakautuu kahteen erilliseen osaan. Selvitysalueesta pääosa on luonnontilaista suota, lukuun ottamatta eteläistä ojitusaluetta. Selvitysalueita ympäröivät ojitetut rämeet ja kangasmetsät. Ojitetuilla alueilla kasvillisuus on muuttunut. Selvitysalueen reuna-alueet ovat lähinnä talousmetsäkäytössä. Inventoitavien osa-alueiden väliin jää Törrönlampi, josta lähtevä puro (Törrönoja) kulkee eteläisen osa-alueen laitaan rajautuen. Lisäksi selvitysalueella kulkee toinen puro (Hongikonoja), joka yhtyy Törrönojaan.

2.2 Suotyypit

Rämeet

Ojitetut alueet luokitellaan kasvillisuudeltaan rämemuuttumiksi ja ne ovat pääosin isovarpurämettä. Ojitetuilla alueilla puuston kasvu on parantunut ja varpujen määrä lisääntynyt. Ojittamattomia rämeitä esiintyy lähinnä eteläisemmän osa-alueen pohjoisosassa ja avosoiden laitamilla. Luonnontilaiset rämeet ovat variksenmarjarahkarämettä (VmRaR), tupasvillärämettä (TR) ja isovarpurämettä (IR).

Korvet

Törrönojan ja Hongikonojan varrella esiintyy puronvarsikorpea. Törrönojan varrella korpiset paikat ovat lähinnä ruoho- ja heinäkorpea (RhK) sekä muurainkorpea (MrK). Hongikonojan varrella esiintyy muurainkorpea (MrK) sekä kangasmaisempaa puronvarsikorpea, jossa esiintyy heinien ja ruohojen lisäksi varpuja (kangaskorpi, KgK).

Nevat

Konttisuon pohjoisempi osa-alue on pääosin karua (oligotrofista) välipintaista lyhytkorsinevaa (OILkN). Pohjoisen osa-alueen mörin osat ovat oligotrofista ruopparimpinevaa (OIRuRiN), joka vaihtuu oligotrofiseksi rahkasammalvaltaiseksi Sphagnum-rimpinevaksi (OLSphRiN). Nevan laitamilla esiintyy pienialaisesti oligotrofista suursaranevaa (OLSN).

Konttisuon eteläisemmän osa-alueen neva on reunoiltaan oligotrofista lyhytkorsinevaa ja rämeitä. Pienialaisesti esiintyy myös oligotrofista kalvakkanevaa (OLKaN). Eteläisen inventointialueen pohjoispuolisko hallitsevat laajat rimpialueet. Rimpineva on tyypiltään oligotrofista ruopparimpinevaa, jonka reunoilla on kuivempaa Sphagnum-rimpinevaa. Paikoitellen oligotrofisen kasvillisuuden seassa esiintyy mesotrofisia lajeja, kuten siniheinää (*Molinia caerulea*), vaaleasaraa (*Carex livida*) ja rimpivesihernettä (*Utricularia intermedia*).

Luhdat

Törrönlammen alue sijaitsee inventointialueiden välittömässä läheisyydessä. Lammen reunus on sara- ja ruoholuhtaa (SRhLu) ja luhtanevaa (LuN).

2.3 Uhanalaiset ja huomioitavat kasvilajit

Alueelta ei tavattu Rassi ym. (2001) mukaisia uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja.

Maastokäynnillä Konttisuon eteläisemmän osa-alueen pohjoisosassa havaittiin yhdessä kohtaa vaaleasaraa (*Carex livida*). Vaaleasara kuuluu Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin. Vastuulajien säilyttämisessä Suomella voidaan osoittaa olevan merkittävä kansainvälinen vastuu. Vuoden 2003 selvityksessä vaaleasaraa ei havaittu. Vuoden 2003 selvityksessä

puolestaan havaittiin rimpivihvilää (*Juncus stygius*) samoilla alueilla kuin nyt vaaleasaraa. Rimpivihvilä on luokiteltu alueella alueellisesti uhanalaisiksi (RT I. Regionally Threatened, alue 3a keskiboreaalin Pohjanmaa). Vuonna 2010 rimpivihvilää ei havaittu tälläpaikalla runsaista etsinnöistä huolimatta, vaikka suolla käytiin rimpivihvilän havaitsemisen kannalta oikeana ajankohtana (22.7.2010). Rimpivihvilää ei havaittu muuallakaan selvitysalueella. Uhanalaisten ja huomioitavien kasvilajien esiintyminen on esitetty liitteen 1 kartalla.

Selvitysalueella ei tiedetä olevan, eikä maastokäynnillä havaittu rauhoitettuja tai luontodirektiivin liitteeseen IV(b) kuuluvia lajeja.

2.4 Luonnonsuojelulain, vesilain ja metsälain mukaiset luontotyypit

Konttisuon selvitysalueella ei esiinny luonnonsuojelulain (N:o 1096, § 29) ja luonnonsuojeluasetuksen (§ 10) nojalla suojeltavia luontotyyppkejä. Alueella esiintyy metsälain (N:o 1093, § 10) mukaisista metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä elinympäristöistä yksi pieni kangasmetsäsaareke eteläisemmän suoalueen pohjoisosassa sekä luonnontilaisista puron varsista Hongikonojan ja Törrönojan puronvarret. Lisäksi kahden selvitysalueen väliin jäävän Törrönlammen välitön lähiympäristö kuuluu metsälain tärkeisiin elinympäristöihin.

Suon keskellä sijaitseva pieni luonnontilaisen kaltainen metsäsaareke (n. 0.3 ha) on keskiosaltaan kuivahkoa kangasta vaihettuen välittömästi reunaosien kangasrämeeseen. Metsäsaarekkeessa esiintyy niukasti lahpuuta.

Törrönlammesta laskeva puro on alkuosastaan lähes täynnä vehkaa (*Calla palustris*), muuna lajistona raate (*Menyanthes trifoliata*), korpikastikka (*Calamagrostis purpurea*), kurjenjalka (*Comarum palustre*). Puronvarren ympärys on alkuosassaan isovarpurämettä ja rämekorpea. Paikoitellen puro kulkee piilopurona mättäiden välissä. Alempana puron ympärys on pelkästään korpea. Puron varrella esiintyy paikoitellen metsälain mukaista ruoho- ja heinäkorpea. Vanhoja kantoja on yleisesti, mutta lahpuuta on sekä määrältään että laadultaan kohtuullisen paljon. Selvitysalueella kulkevan Hongikonojan puronvarressa esiintyy myös korpea.

Purol ja lampi kuuluvat myös vesilain 15 a ja 17 a § mukaisiin vesiluonnon suojelutyyppeihin. Vesilaki määrittelee puron jokea vähäisemmäksi uomaksi, jossa kalojen liikkuminen on vielä mahdollista (Suomen ympäristökeskus, 2010). Luonnontilaiset purouomat ovat mutkittavia, niiden leveys-syvyysuhteet vaihtelevat ja niissä on pienpiirteisten virtausten patoavia kynnyksiä kuten uomaan kaatuneita puunrunkoja.

2.5 Uhanalaiset luontotyypit

Konttisuon luontotyyppien uhanalaisuus on esitetty taulukossa 1 Raunion ym. (2008) mukaan. Konttisuo kuuluu luontotyyppien uhanalaisuusluokituksessa Etelä-Suomen osa-alueeseen. Uhanalaisia luontotyyppkejä ovat äärimmäisen uhanalaisiksi (CR), erittäin uhanalaisiksi (EN) ja vaarantuneiksi (VU) luokitellut tyypit.

Taulukko 1. Konttisuon selvitysalueella esiintyvien kasvillisuustyyppien uhanalaisuus Raunion ym. (2008) mukaan (EN erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, LC = säilyvä).

Suotyyppi	Etelä-Suomi	Koko maa
Nevat		
Minerotrofiset lyhytkorsinevat	VU	LC
Kalvakkanevat	VU	NT
Saranevat	VU	LC
Rimpinevat	NT	LC
Luhtanevat	NT	LC
Rämeet		
Isovarpurämeet	NT	LC
Rahkarämeet	LC	LC
Tupasvillarämeet	NT	LC
Korvet		
Kangaskorvet	VU	VU
Ruoho- ja heinäkorvet	EN	VU
Muurainkorvet	VU	VU
Luhdat		
Avoluhdat	NT	LC

Suotyyppien suhteen Konttisuolla esiintyy Etelä-Suomen osa-alueella erittäin uhanalaiseksi (EN) luokiteltu suotyyppi ruoho- ja heinäkorpi. Vaarantuneiksi (VU) luokitelluista suotyypeistä alueella esiintyy minerotrofista lyhytkorsinevaa, kalvakkanevaa, saranevaa, kangaskorpea ja muurainkorpea. Silmälläpidettäväksi (NT, ei uhanalainen) suotyypeiksi luokitellaan rimpinevat, luhtanevat, isovarpurämeet, tupasvillarämeet ja avoluhdat.

Luokituksen mukaan luontotyyppin esiintyminen voidaan katsoa olevan laadultaan hyvässä tilassa, jos ojitukset tai muu maankäyttö eivät ole muuttaneet suoluontotyyppin esiintymien hydrologiaa eikä niillä ole merkittäviä hakkuita. Uhanalaiset luontotyytit sijaitsevat suon ojitamattomilla alueilla ja ovat laadultaan hyviä.

3

JOHTOPÄÄTÖKSET

Työssä päivitettiin Konttisuolle suunnitellun turvetuotantoalueen kasvillisuusselvitystä. Selvitysalueelle on tehty kasvillisuusselvitys vuonna 2003. Kesällä 2010 käytiin tarkistamassa uhanalaisten ja huomioitavien kasvilajien esiintymät sekä aikaisemman kasvillisuusselvityksen suotyytit. Lisäksi huomioitiin alueen uhanalaiset luontotyytit.

Maastossa havaittiin Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kuuluva vaaleasara. Aikaisemmassa kasvillisuusselvityksessä havaittua rimpivihvilää ei löydetty vuoden 2010 maastokartoituksessa etsinnöistä huolimatta. Konttisuolla esiintyy luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaan kuusi uhanalaista suotyyppiä: erittäin uhanalainen (EN) ruoho- ja heinäkorpi sekä vaarantuneet (VU) minerotrofiset lyhytkorsinevat, kalvakkanevat, saranevat, kangaskorvet ja muurainkorvet. Alueella havaittiin metsälain ja vesilain mukaisista luontotyypeistä kaksi puroa (Törrönoja ja Hongikonoja) sekä Törrönlampi. Luonnonsuojelulain mukaisia luontotyypejä alueella ei havaittu.

Eurola, S., Bendiksen, K. & Rönkä, A. 1992: Suokasviopas. Oulanka reports 9. Oulanka biological station. University of Oulu.

Eurola, S., Huttunen, A. & Kukko-oja, K. 1995: Suokasvillisuusopas. Oulanka reports 14. Oulanka biological station. University of Oulu.

FCG Planeko Oy 2009: Konttisuon (Pudasjärvi) Ympäristövaikutusten arviointiohjelma.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Meriluoto, M. ja Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Tapio.

Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005: Suuri Pohjolan kasvio. Suomentaneet Vuokko, S. & Väre, H. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

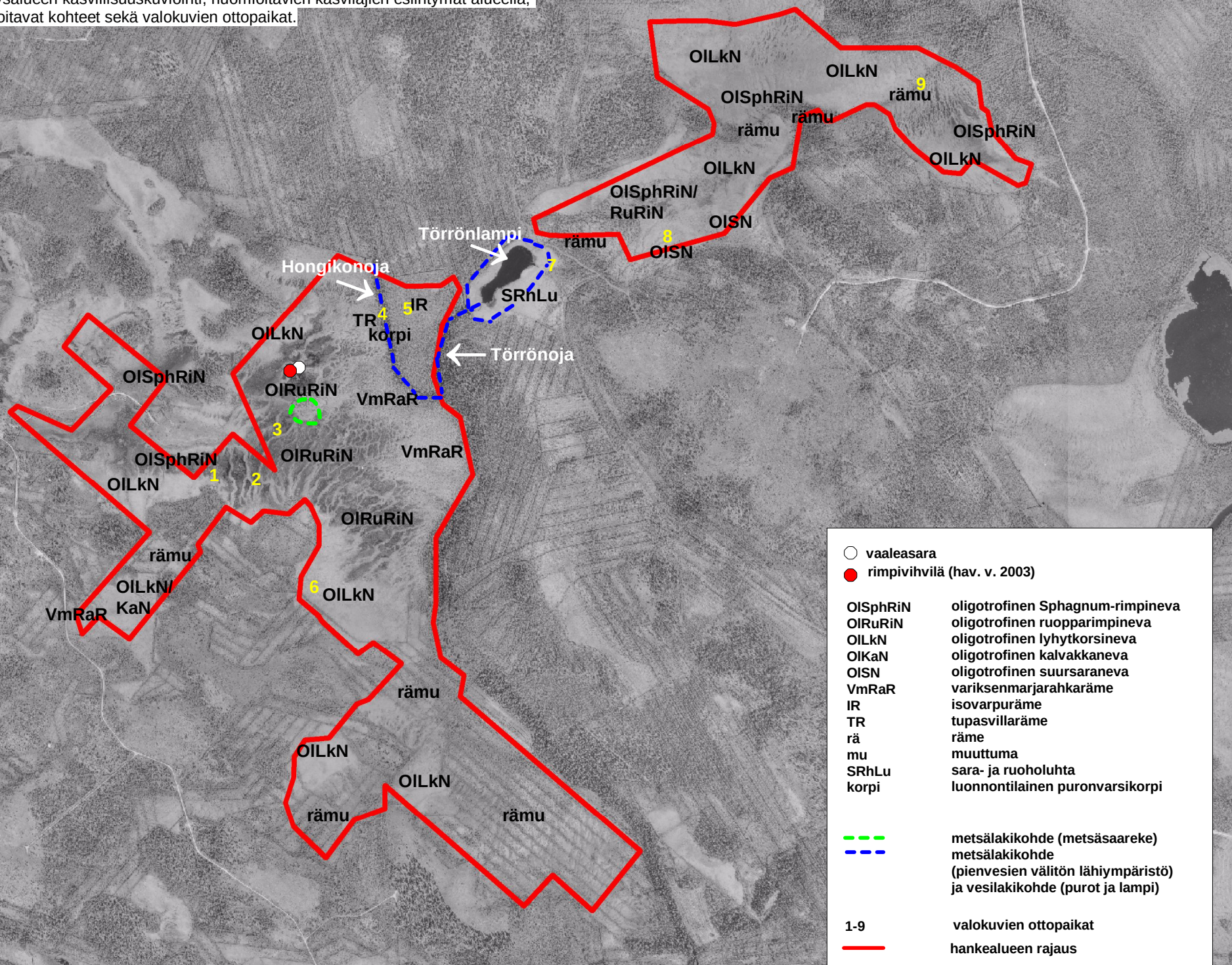
Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2009: Yhteisviranomaisen lausunto Konttisuon turvetuotantohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausunto 17.3.2009.

PSV-Maa ja Vesi 2003: Konttisuon kasvillisuus selvitys.

Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 + 572 s.

Suomen ympäristökeskus 2010. <http://www.environment.fi/default.asp?node=17479&lan=fi>

Liite 1. Konttisuon selvitysalueen kasvillisuuskuviointi, huomioitavien kasvilajien esiintymät alueella, luonnon kannalta huomioitavat kohteet sekä valokuvien ottopaikat.

Valokuvia Konttisuolta (maastokäynnit 22.7.2010 ja 13.8.2010)

Kuva 1. Oligotrofista Sphagnum-rimpinevaa (OlSphRiN) Konttisuolla.

Kuva 2. Oligotrofista ruopparimpinevaa (OlRuRiN) Konttisuolla.

Kuva 3. Metsälakikohde (pieni kangasmetsäsaareke ojittamattomalla suolla).

Kuva 4. Metsä- ja vesilakikohde (luonnontilainen puro). Puron varressa esiintyy korpikasvillisuutta.

Kuva 5. Luonnontilaista isovarpurämettä (IR).

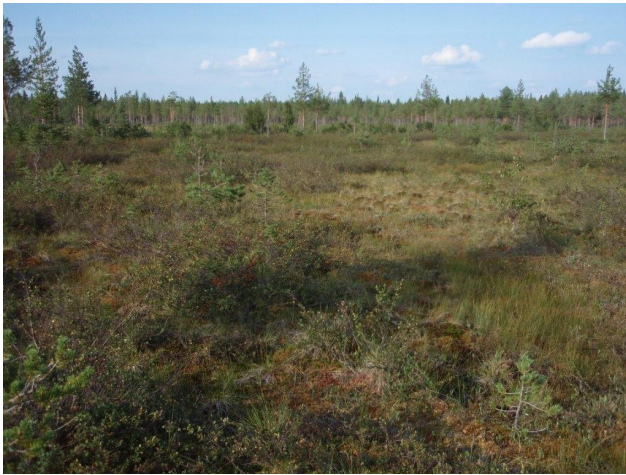
Kuva 6. Oligotrofista lyhytkorsinevaa (OlLkN).

Kuva 7. Sara-ruoholuhtainen (SRhLu) Törrönlammen ympäristö.

Kuva 8. Oligotrofinen saraneva (OLSN) laikku.

Kuva 9. Rämemuuttumaa ojitetulla suoalueella.